

Урок мужності від Хемінгуея

ТЕМА ЗАНЯТТЯ

**Е. Хемінгуей: нарис
життя та творчості.**

**«Старий і море» - повість-
притча про людину.**

МЕТА:

- ознайомитися з етапами життя і творчості Е. Хемінгуея
- ознайомитися з повістю-притчею «Старий і море» як підсумком моральних шукань митця
- розкрити філософсько-символічну суть твору, визначити його художню своєрідність
- розглянути поняття “героя кодексу”, “ефект айсберга”
- проаналізувати особливості жанру повісті-притчі
- охарактеризувати образ Сантьяго
- розглянути систему образів, їх символічність
- з'ясувати актуальність проблематики притчі

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Нарис життя і творчості Е.Хемінгуея
2. “Старий і море” — філософська повість-притча про людину.
“Життєподібний” сюжет і філософсько-символічний зміст твору.
3. Образ Сантьяго

КЛЮЧОВІ ТЕРМІНИ

- *Хемінгуейвський “герой кодексу”*
- *Повість-притча*
- *“Ефект айсберга”*
- *Підтекст*
- *Образ – символ*

по закінченню заняття повинні

Знати

- новаторський характер прози Е.Хемінгуея
- основні твори
- чому твір називають повістю-притчею?
- що таке “принцип айсберга”?

Вміти

- визначати філософсько-символічний зміст сюжету твору, конфлікт
- аргументувати свою точку зору, підтверджувати прикладами і цитатами з тексту

ЛЮДИНА - ЛЕГЕНДА

*Ернест
Хемінгуей*

(1899-1961)

Нарис життя та
творчості

«Людину
можна знищити,
але перемогти її

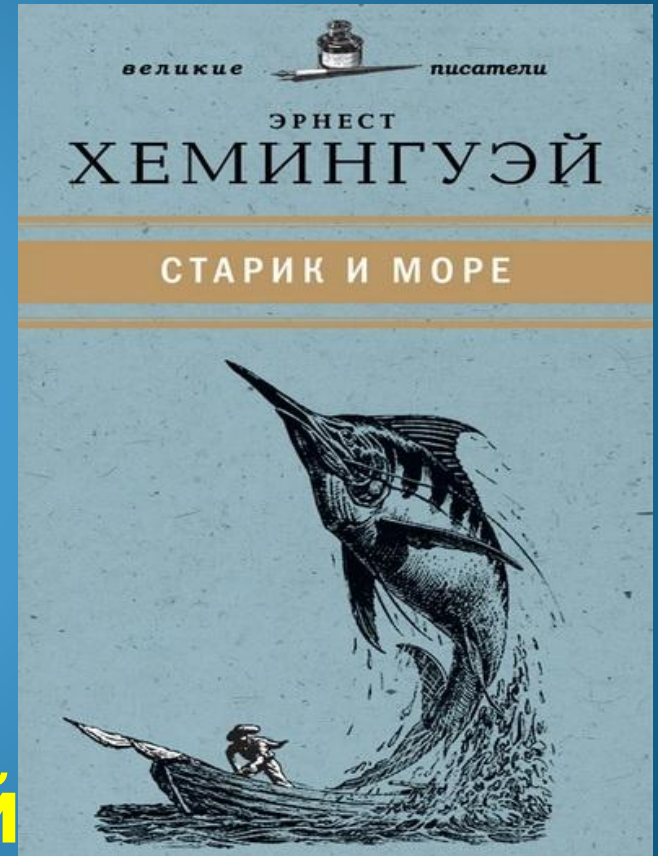
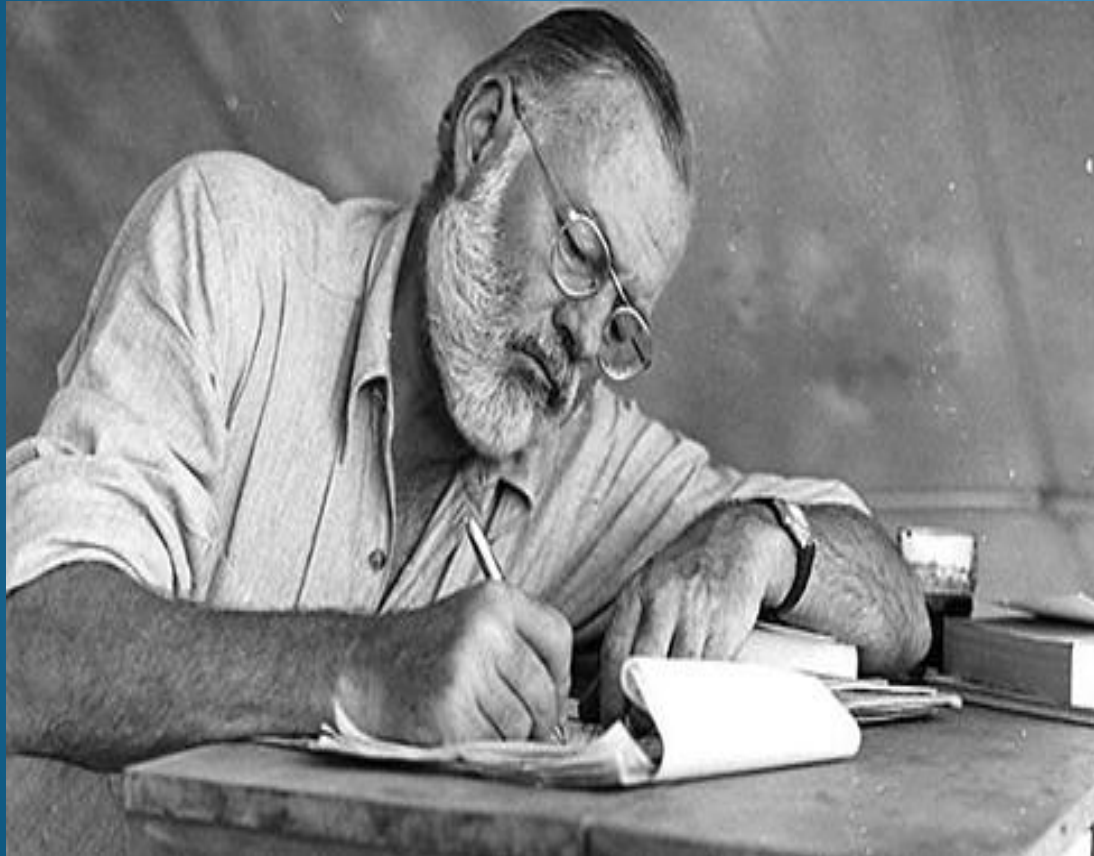
НЕМОЖЛИВО»

“Людина народжується не для поразки”

Е. Хемінгуей

Ернест Хемінгуей 1899-1961

Й

журналіст, лауреат Нобелівської премії
(1954)

**Народився Ернест
Міллер Хемінгуей
21 липня 1899 року
в Ок-Парку,

в невеличкому,
чистенькому містечку,
поруч з Чикаго -
найбільшим торгово-
промисловим
центром Середнього
Заходу США в
заможній родині
приватного лікаря.**

Будинок Хемінгуейів в Оук-Парку

**Ернест Міллер Хемінгуей,
Грудень 1899 р.
(5 місяців)**

Майбутній письменник був другою дитиною із шести, ріс у культурній, забезпеченій родині, і батьки, кожен по-своєму, намагалися пробудити інтереси та розвивати здібності

Батьки Ернеста Хемінгуея

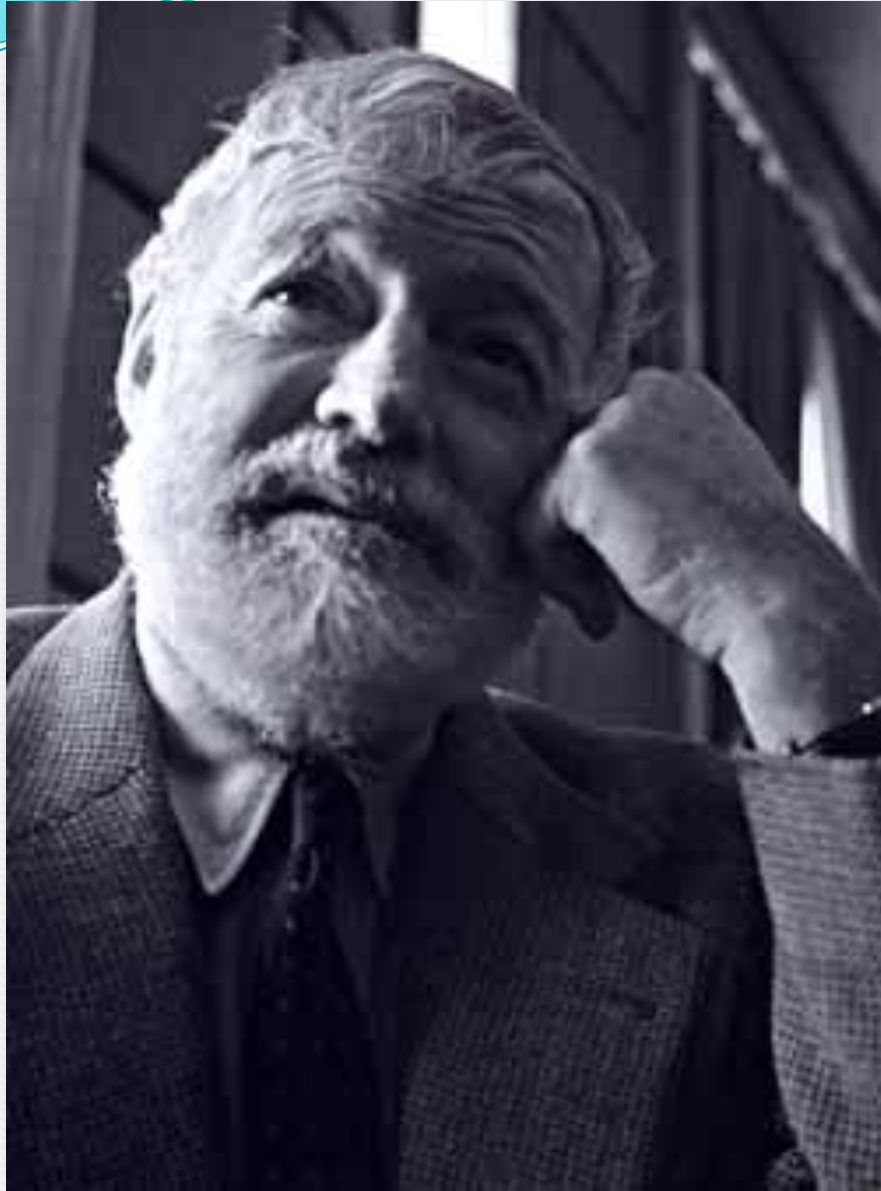

Батько - лікар за професією й етнограф-аматор за уподобаннями - захоплювався полюванням, брав з собою в ліси Ерні, водив його в індіанські селища, намагався привчити сина спостерігати природу, звірів, птахів, придивлятися до незвичайного життя індіанців.

Мати - аматорка музики й живопису, яка навчалася співу й дебютувала у нью-йоркській філармонії, тут, у своєму містечку, змушена була задовольнятися викладанням музики, співом у церковному хорі. Прагнула навчити сина грі на віолончелі, віддала займатися в школі танців.

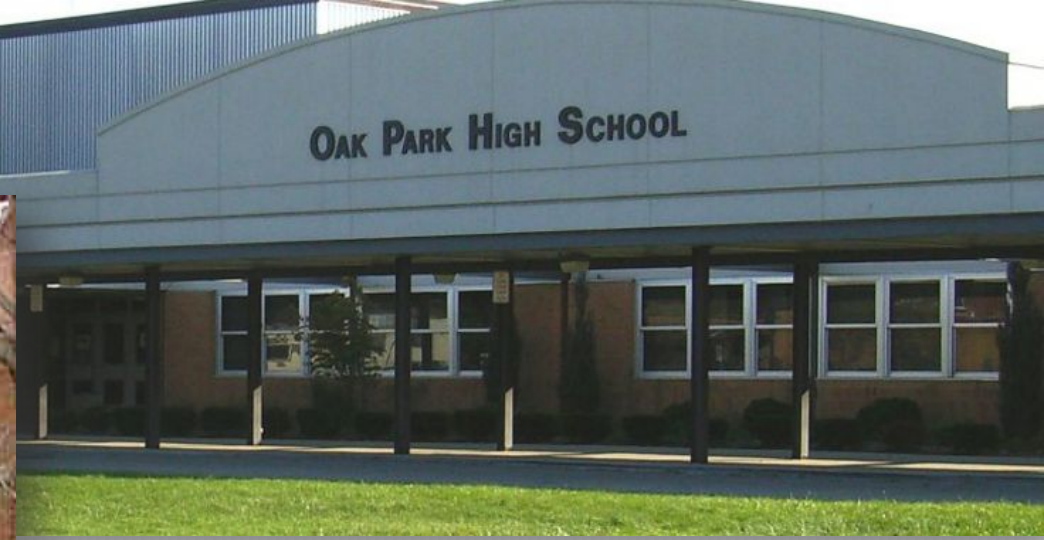

Музиканта з Ерні не вийшло, але любов до гарної музики та картин залишилася у Хемінгуея на все життя.

Батько - супутник його дитинства й отрочтва. Але після того, як йому виповнилося п'ятнадцять років, Ернест не мав нічого спільного з батьком (проблема "батьків і дітей") Пізніше батько виникає лише у примарних спогадах і снах.

Супутник його змужнілості, приклад завзятої і мужньої праці - дідусь, учасник Громадянської війни 1861 - 1865 років.

середня школа.

Хемінгуей отримав середню освіту, відзначився високим рівнем загальноосвітньої підготовки. Майбутній письменник із вдячністю згадував своїх викладачів рідної мови та літератури.

Шкільна газета "Трапеція" (згодом був її редактором) і шкільний журнал, в якому у 1916 році Хемінгуей надрукував перше оповідання «Скрижаль», дали можливість спробувати свої сили в літературі, в яких він розміщує статті, фейлетони та короткі оповідання.

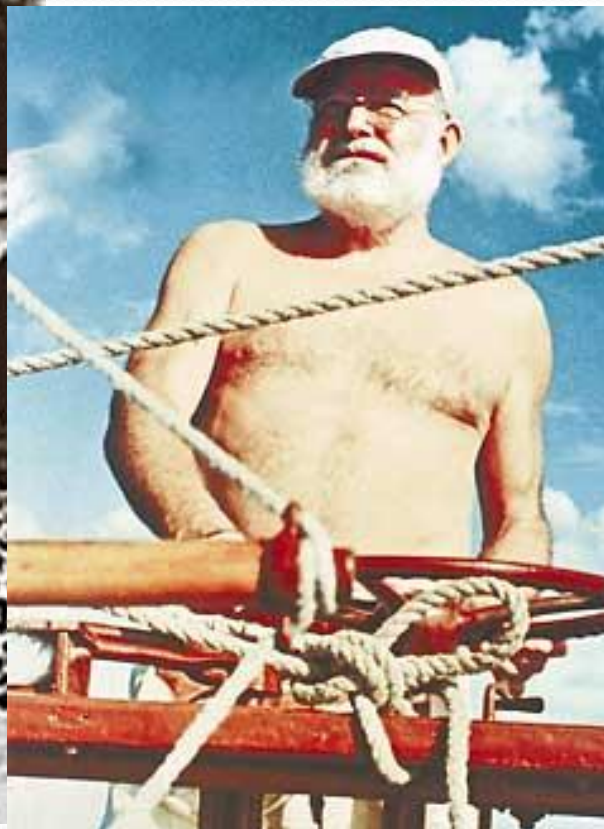
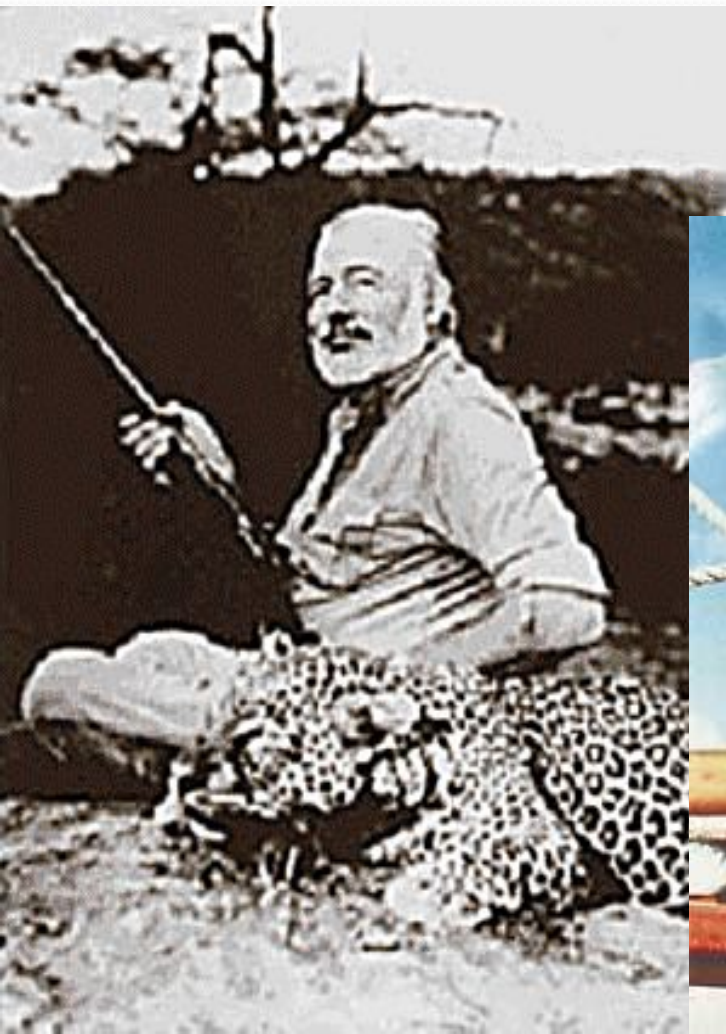
За що б не брався Ерні,
він в усьому намагався бути
першим.

Був капітаном і тренером
різних спортивних команд,
отримував призи з плавання і
стрільби.

Займався тільки "мужніми" справами: спортом, полюванням, коридою, військовою журналістикою, виходив у море.

Він не уявляв собі життя без рибалки, полювання, без лісів, гір і моря.

Хемінгуей із сестрою Марсалиною та друзями, 1920

Після закінчення школи юнак якийсь час працює у невеличкій газеті. Коли Хемінгуею виповнилось 19 років, він їде до Європи, щоб добровольцем взяти участь у Першій світовій війні, яка стала для нього першим життєвим університетом.

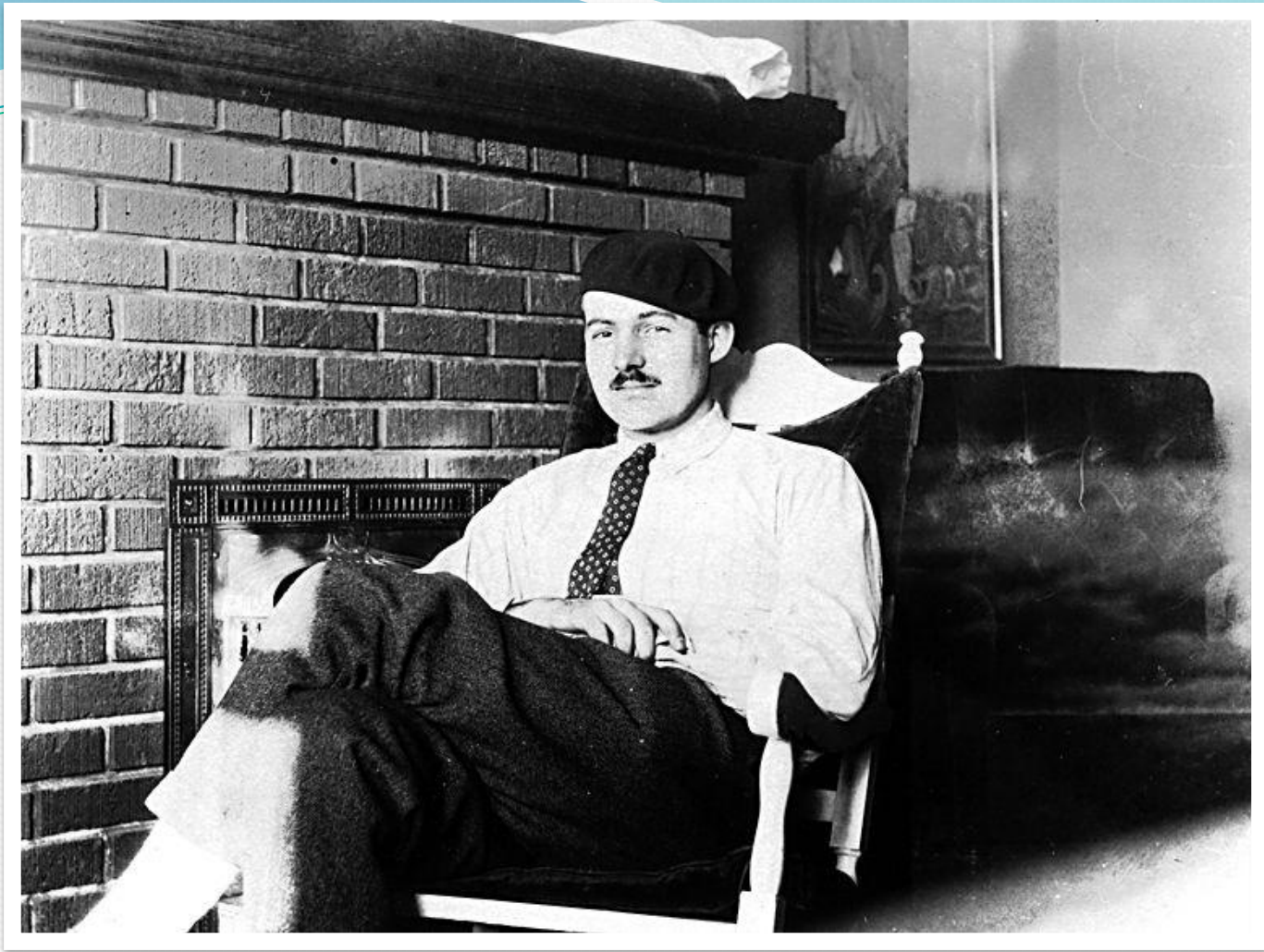
За участь у війні, за мужність і відвагу, за порятунок солдатів він був нагороджений військовим хрестом та срібною медаллю “За доблесть” - найвищою нагородою Італії для іноземців.

На війні він зустрів своє перше кохання.

Агнеса фон Куровські, 1918.
Перше кохання Ернеста
Хемінгуея

**Агнеса фон Куровські і Ернест Хемінгуей.
Мілан, 1918 р.**

Хемінгуей, Париж, 1924 р.

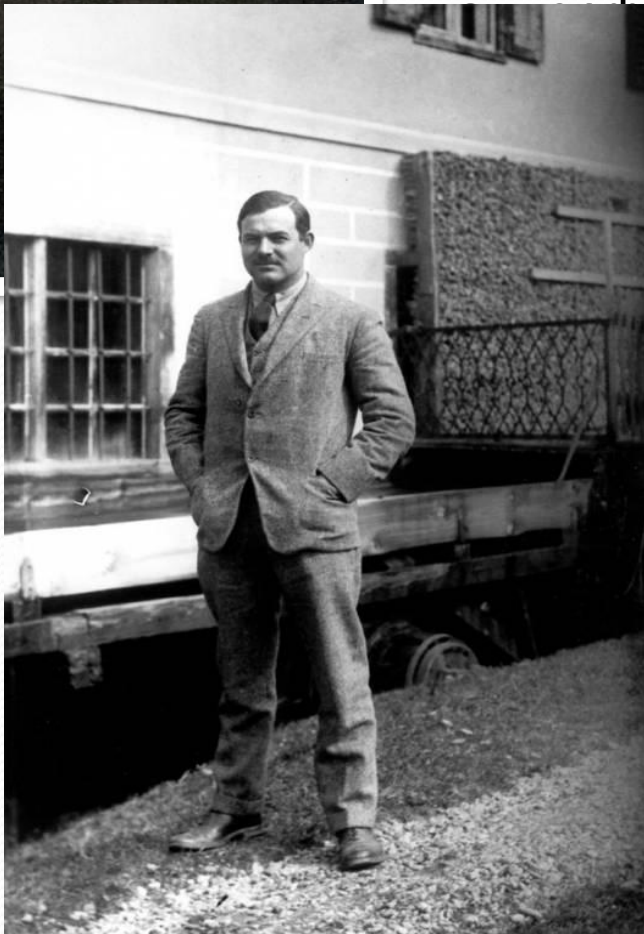
Життєва біографія Хемінгуея почалася в воєнних окопах на річці Пьяве, а його літературна біографія - в Парижі 20-х років, де він оселяється після війни.

Париж у ті часи був «Меккою» модернізму.

Письменники, поети, художники з усіх усюд з'їжджалися сюди, щоб зануритися в

культуру, де руйнувалися колишні цінності і створювалися нові, породжені протиріччями ХХ століття.

У цей вир занурився молодий журналіст, який твердо вирішив стати письменником.

Хемінгуей, 1924 р.

Одночасно з пошуком свого шляху в літературі визначався і світогляд письменника, формувалися його політичні переконання.

Він багато подорожував Європою: як кореспондент кількох американських газет побував у Німеччині, Швейцарії, Іспанії, Туреччині.

Ернест і Пауліна Хемінгуей,
Париж, 1927 р.

Ернест і Пауліна Хемінгуей
на кориді. Памплона, 1928 р.

Колишній фронтовик побачив війну іншими очима, що визначило його громадську позицію:

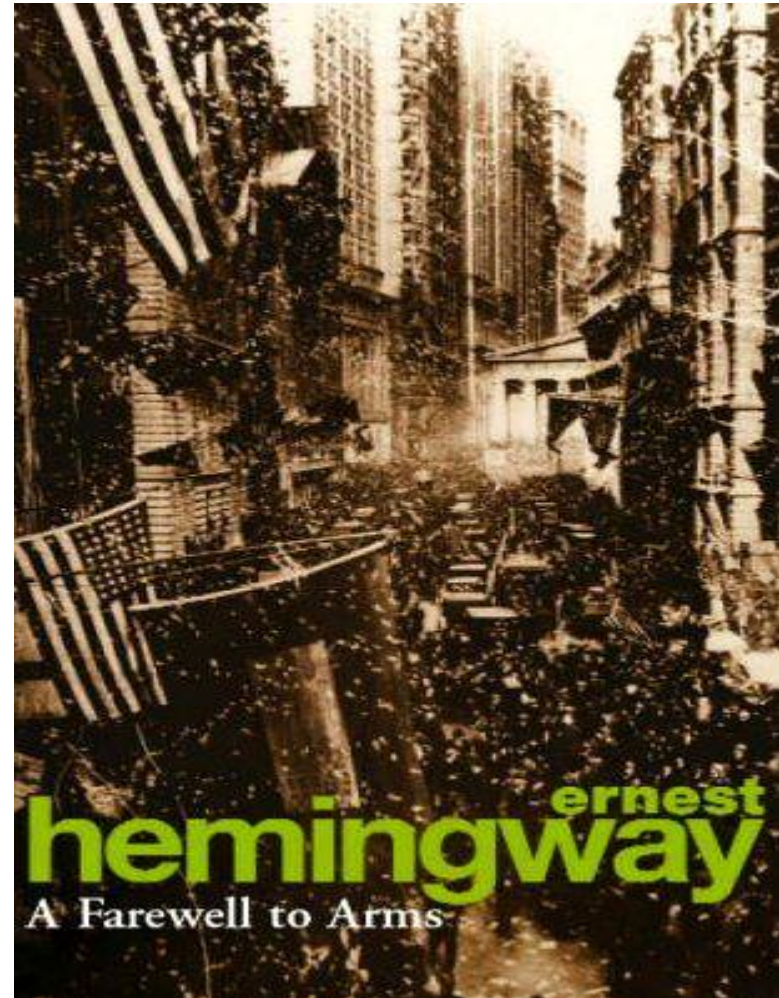
"писати нещадну правду про життя".

1923 р. - дебютом у світі літератури для Хемінгуея-журналіста став збірник "Три оповідання і десять віршів"

1925 р. - книга "В наш час" вперше зачіпає проблеми "загубленого покоління"

1926 р. – повість "Фієста"

1929 р. - роман "Прощавай, збробі" приніс світову славу й визнав Хемінгуею. Пізніше твір був екранізований

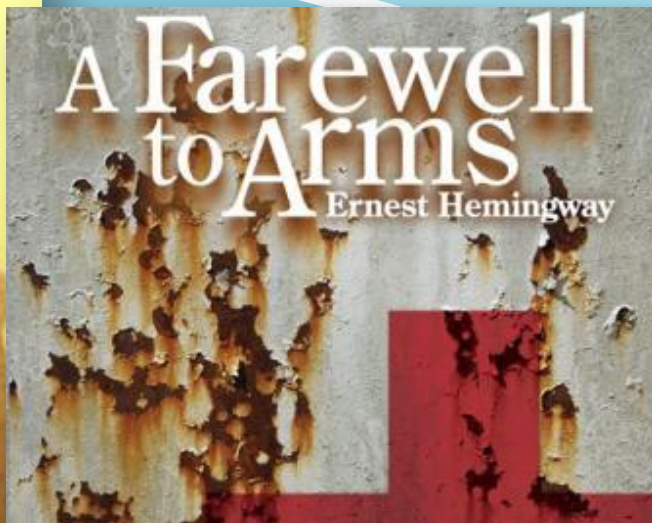

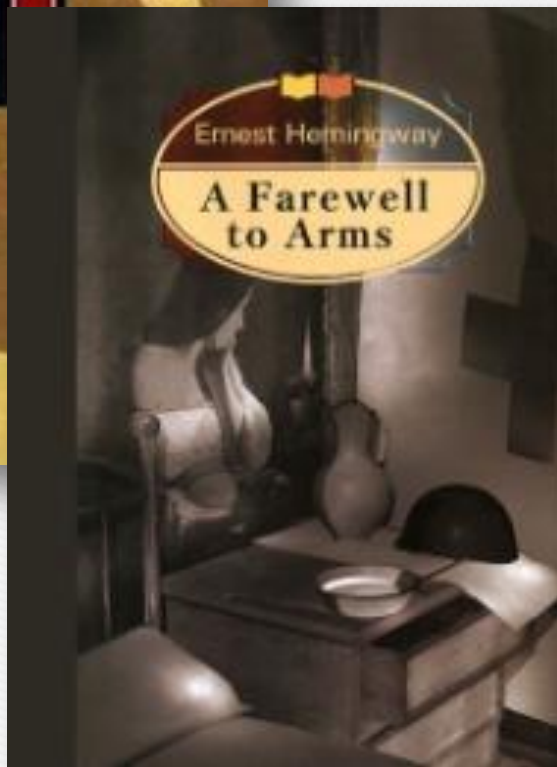
Эрнест
ХЕМИНГУЭЙ

Прощай, оружие!

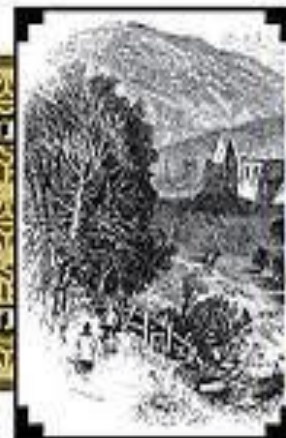

Ernest Hemingway

A Farewell
to Arms

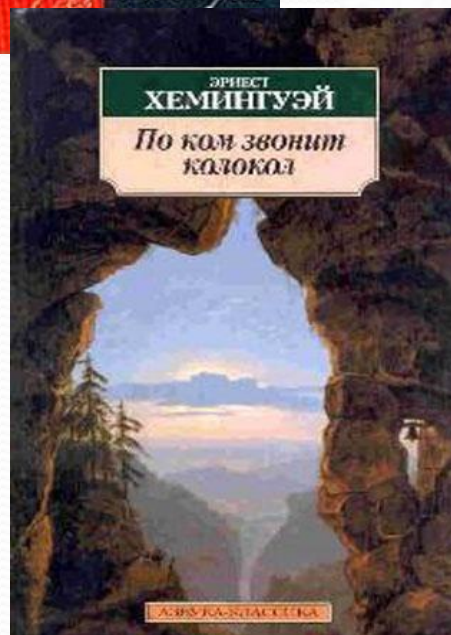
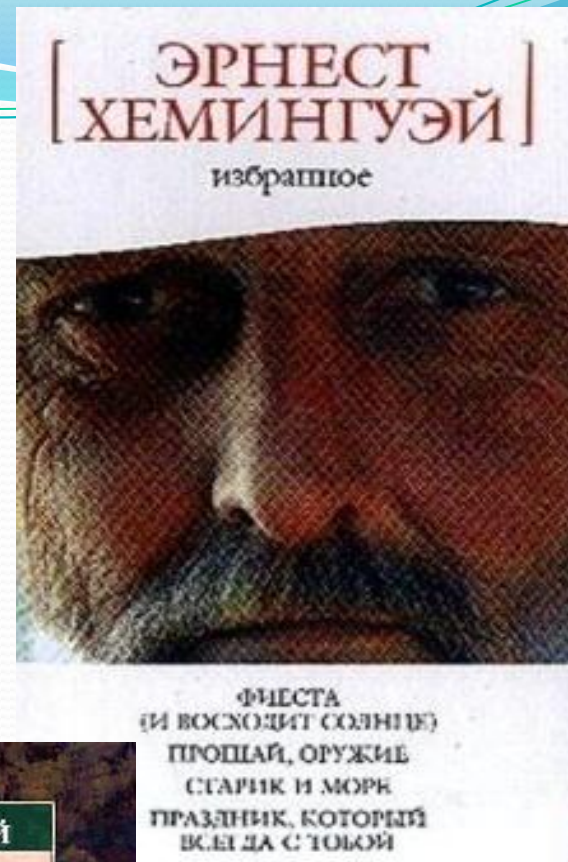

ЭРНЕСТ
ХЕМИНГУЭЙ
ERNEST HEMINGWAY

ПРОЩАЙ ОРУЖИЕ
A FAREWELL TO ARMS

*Генерал Енріке Лістер і
Ернест Хемінгвей на фронті в Ебро.
1938 р.*

Результатом роздумів письменника над подіями в Європі кінця 30-х років стали романи:

- 1937 - **"Мати і не мати"**
- 1940 - **«По кому подзвін»** - величний епічний твір, в якому автор з філософських позицій усвідомлює події війни в Іспанії.

Під час Другої світової війни Хемінгуей буває у Лондоні на англійському військовому аеродромі, здійснює декілька перельотів через Ла-Манш.

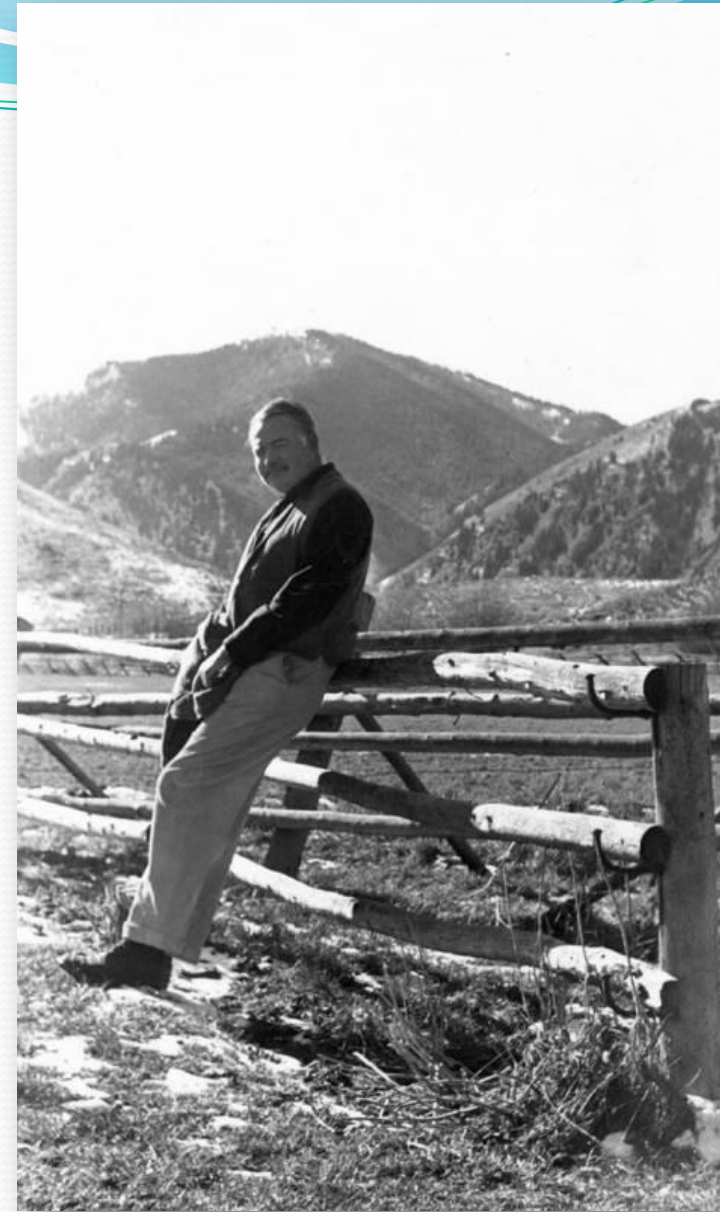
У 1944 році разом із 22-ю танковою дивізією французьких військ генерала де Голля одним із перших входить в Париж.

- Під час Другої світової війни Хемінгуей створює на Кубі приватну агенцію по боротьбі з фашистами. Разом з друзями на яхті "Пілар" патрулює узбережжя Атлантичного океану в пошуках німецьких підводних човнів.
- Активна боротьба з фашизмом поєднується з журналістською діяльністю.
- Нариси та репортажі воєнних часів увійшли в книгу "Люди на війні" (1942).
- Під час війни Хемінгуей також працює над книгою про море, яка так і не була закінчена й вийшла вже після його смерті - "Острови в океані" (1970).

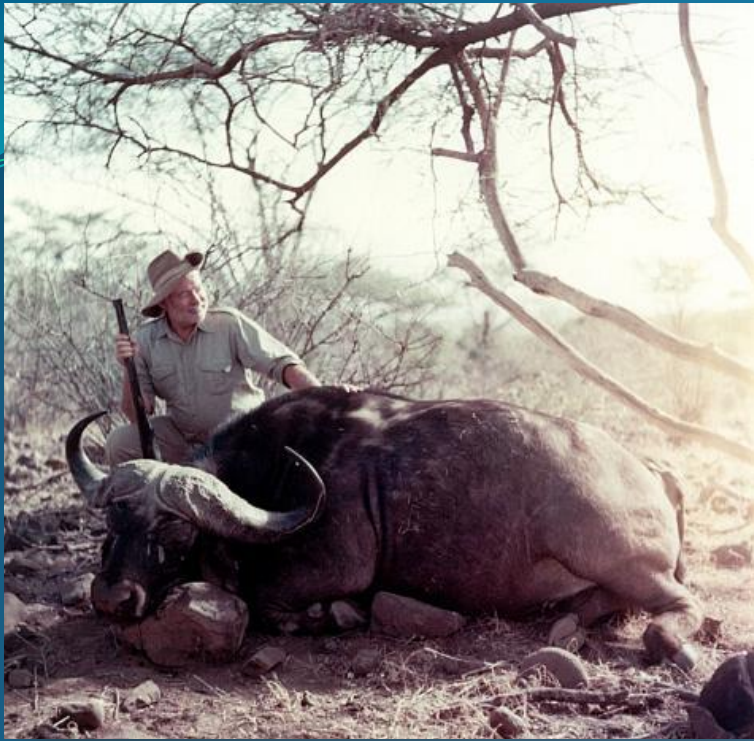

Хемінгуей і сини Грегорі(ліворуч) і Патрік грають з кошенятами. Листопад 1946р.

Хемінгуей в Айдахо

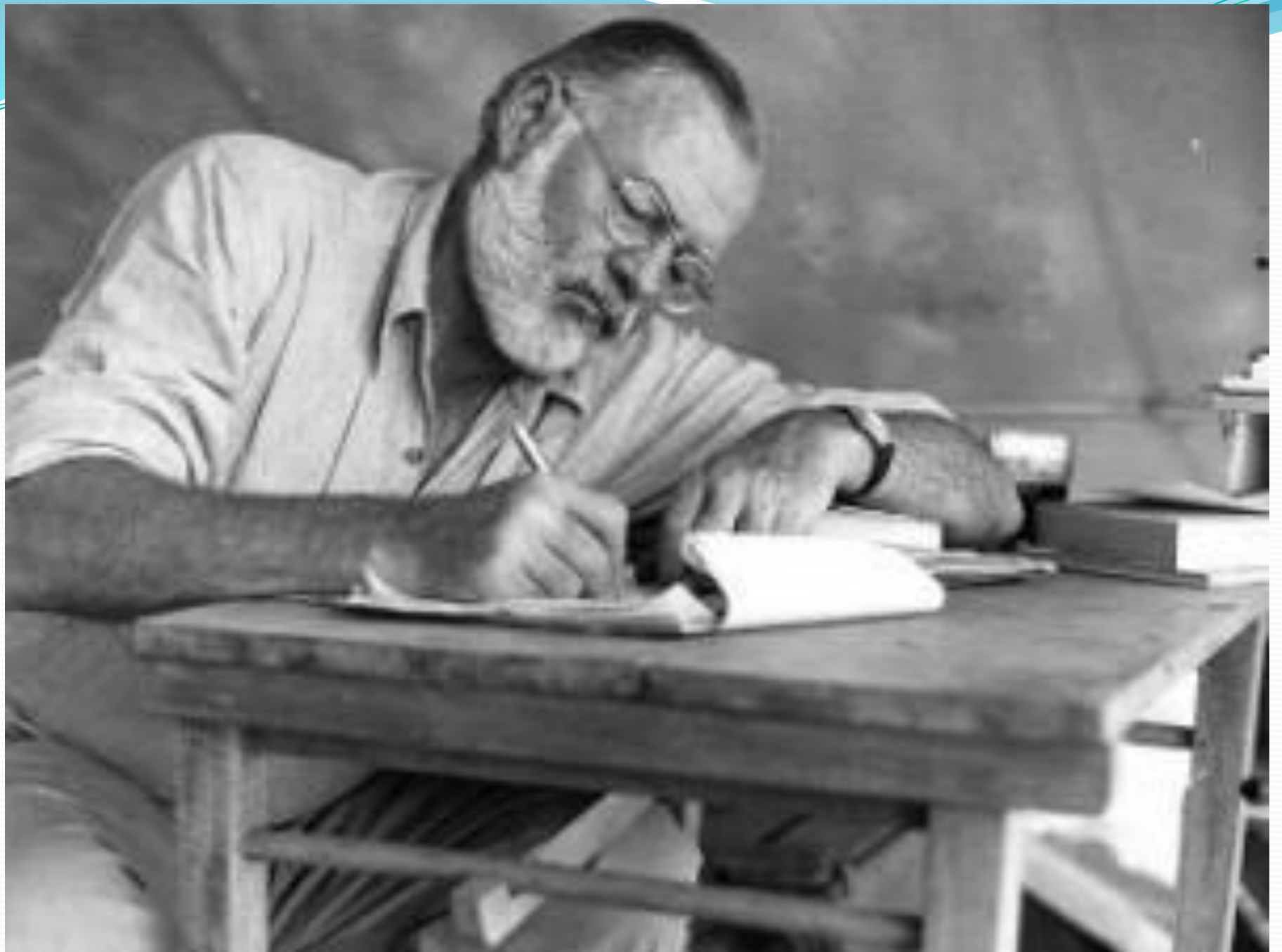

**Хемінгуей позує з буйволом,
під час сафарі в Африці. 1954**

Наступні роки свого життя Хемінгуей багато мандрує (Іспанія, Франція, Східна Африка), але постійно живе на Кубі - країні, яка стала для письменника новою батьківщиною ще з часів Другої світової війни.

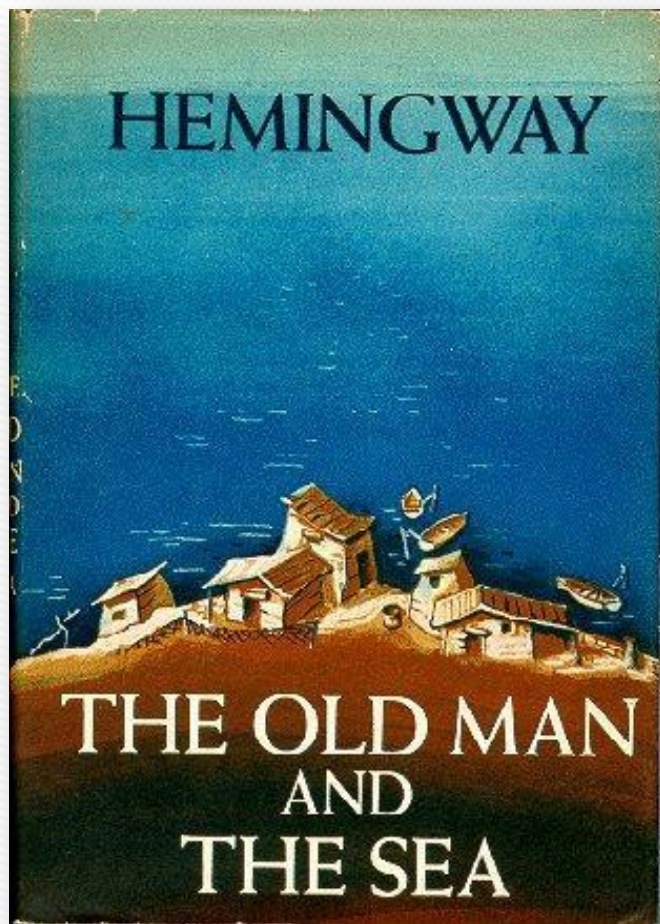

Ернест Хемінгуей і його шофер Адамо в місцях, описаних у романі «По кому подзвін». Липень, 1953

1952 рік стає черговою перемогою Хемінгуея:
він пише твір свого життя - повість "Старий і море"

Це роздуми і міркування про людину, її місце у Всесвіті

Наступні два роки стають роками вшанування великого Хема:

-1953 - Пулітцерівська літературна премія

- 1954 - Нобелівська премія, визнання його творчості і діяльності у світі .

**Вручення Нобелівської премії з літератури.
У своєму будинку на Кубі. 1954**

*Ернест Хемінгуей на площі
Сан-Марко, Венеція. 1954 р.*

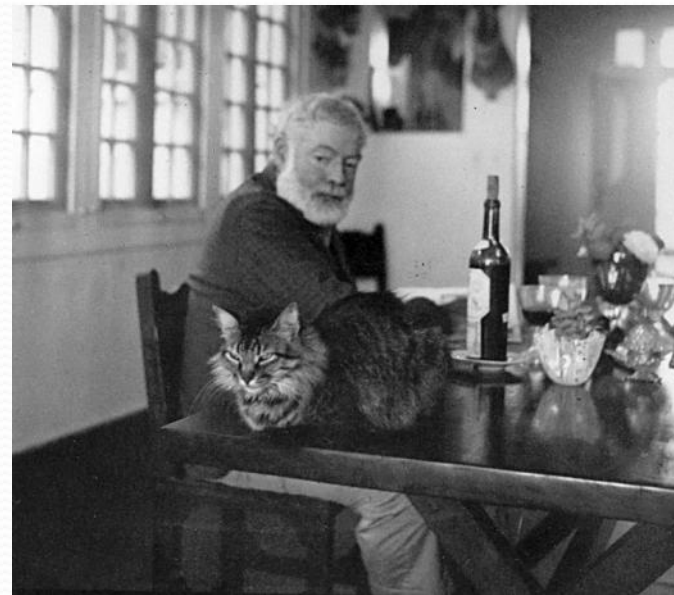

*Ернест Хемінгуей і Мері на сафарі.
Кенія. 1953 р.*

Останні роки життя

Остання фотографія

Хемінгвей в своєму будинку на Кубі.

В останні роки життя Хемінгуей хворіє, лікується в США, переживає депресію, його переслідує синдром смерті батька.

1 липня 1961 року повертається додому в садибу Фінка Віхія на Кубі.

Вранці, 2 липня 1961 року,
пострілом з улюбленого
карабіна обриває життя.

**Місце поховання
Ернеста Хемінгуея**

Будинок-музей на о.Куба

Е.Хемінгуей і Ф.Кастро

*Письмовий стіл
письменника*

Пам'ятник Хемінгуею

Літературна спадщина

1925-збірка новел “У наш час”

1926 – роман “І сходить сонце” (“Фієста”)

1927-“Чоловіки без жінок”(збірка новел)

1929-“Прощавай, зброє!”

1933-“Переможець не отримує нічого”

1935-“Смерть після полудня”

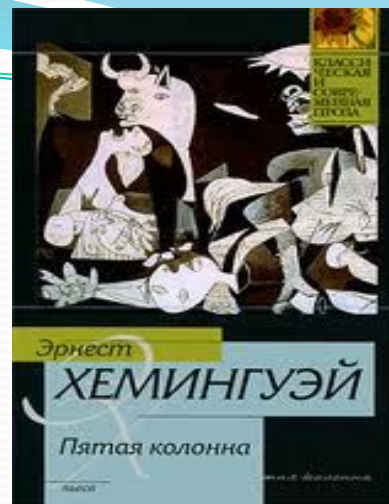
1936- “Сніги Кіліманджаро”

1937-“Мати і не мати”

1938-“П`ята колона”

1939-“По кому подзвін”

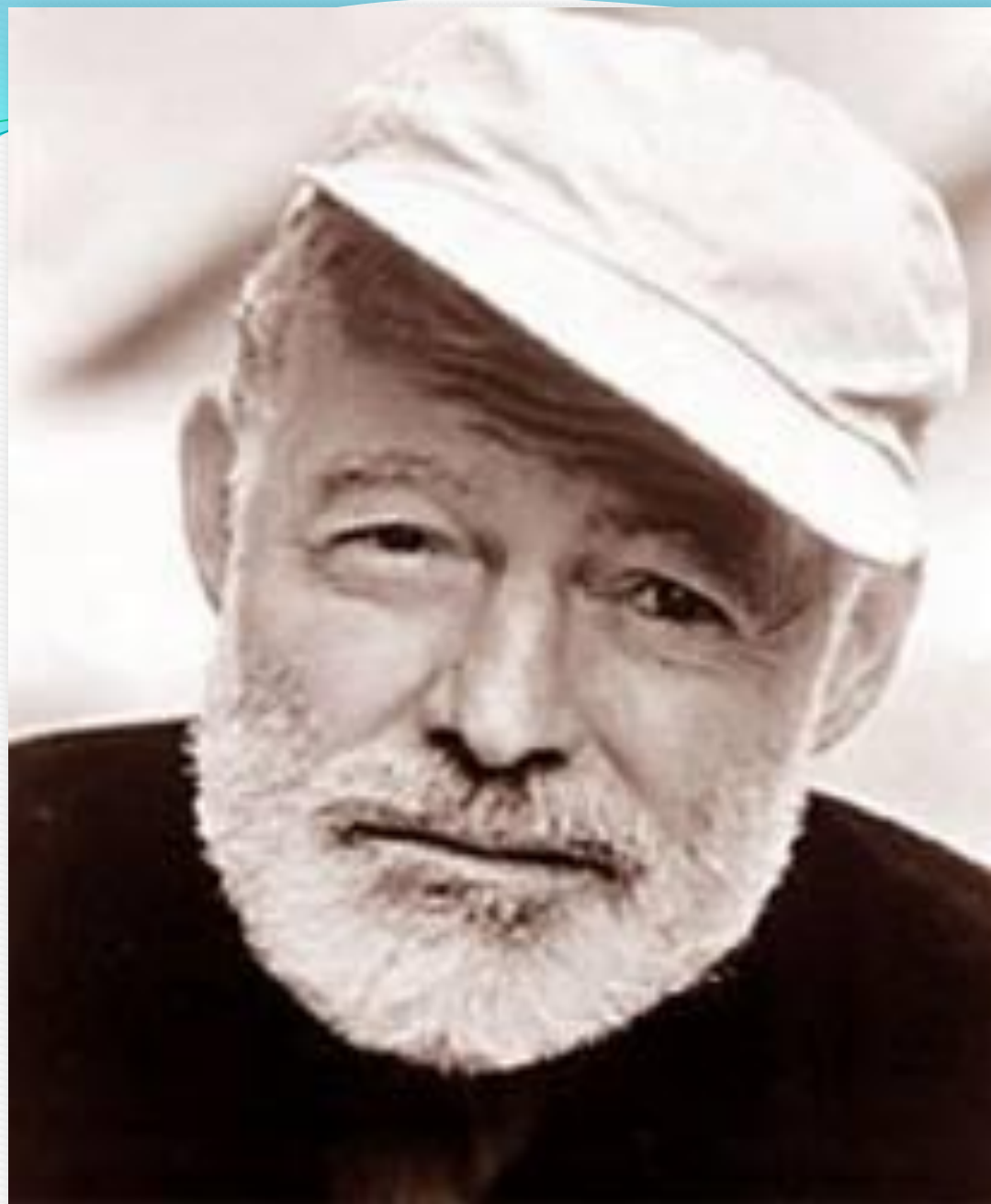
1952-“Старий і море”

Новаторство прози

- **лаконізм тексту**
- **відвертість сповіді від першої особи**
- **“ефект айсберга”**

«Очі – дзеркало душі».

- *Вдивіться уважно в портрет Ернеста Хемінгуея.*
- *Про що вам говорить цей уважний і зосереджений погляд його очей?*
- *Якими рисами характеру повинна володіти ця людина?*

Вірний

Чесний

Сміливий

Безстрашний

Життєрадісний

Проникливий

Щирий

Милосердний

Відчайдушний

Дружелюбний

Ніжний

Оптиміст

Веселий

Герой

Не будь байдужим

Ти — це частинка світу

Будь оптимістом

Ні - війні!

**Меседж від
Хемінгуея**

Люби природу

**Кодекс честі —
вічний**

**Умій постояти за
себе**

**Людину перемогти
неможливо**

Мудрі думки Хемінгуея

A black and white close-up portrait of Ernest Hemingway's face, showing his eyes, nose, and beard. The image is the background for the slide.

- Світ — чудове місце, гідне того, щоб за нього боротися.
- Старіють не тільки відповіді, а й запитання.
- Кожна людина народжується для певної справи...
- Ми стаємо міцнішими там, де ламаємось
- Чому ми повинні жити за загальними правилами?
Ми – це ми...

*Спираючись на
знання біографії
письменника,
складаємо
портрет
хемінгуейвського
«героя кодексу»*

Хемінгуейвський «герой кодексу»

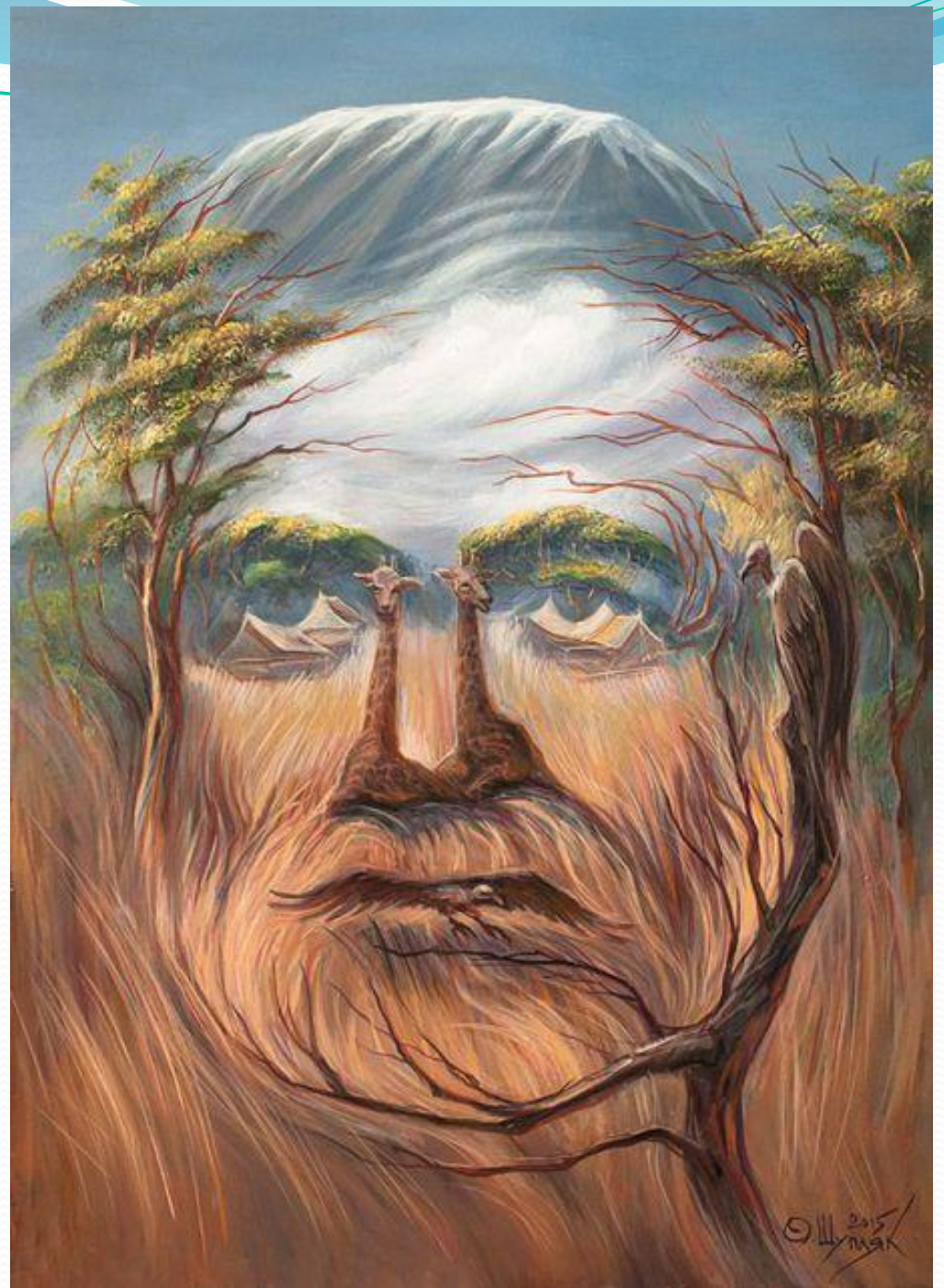
- 1
  - Будь дужим, умій гідно відповісти ударом на удар
- 2
  - Не сподівайся ні від кого на співчуття, не ремствуй , бо найнебезпечніше показати себе невпевненим і смішним
- 3
  - Будь мужній, чесний, справедливий
- 4
  - Не нападай - обороняйся
- 5
  - Не прагни користатися з недосконалості, з підлості навколишнього світу

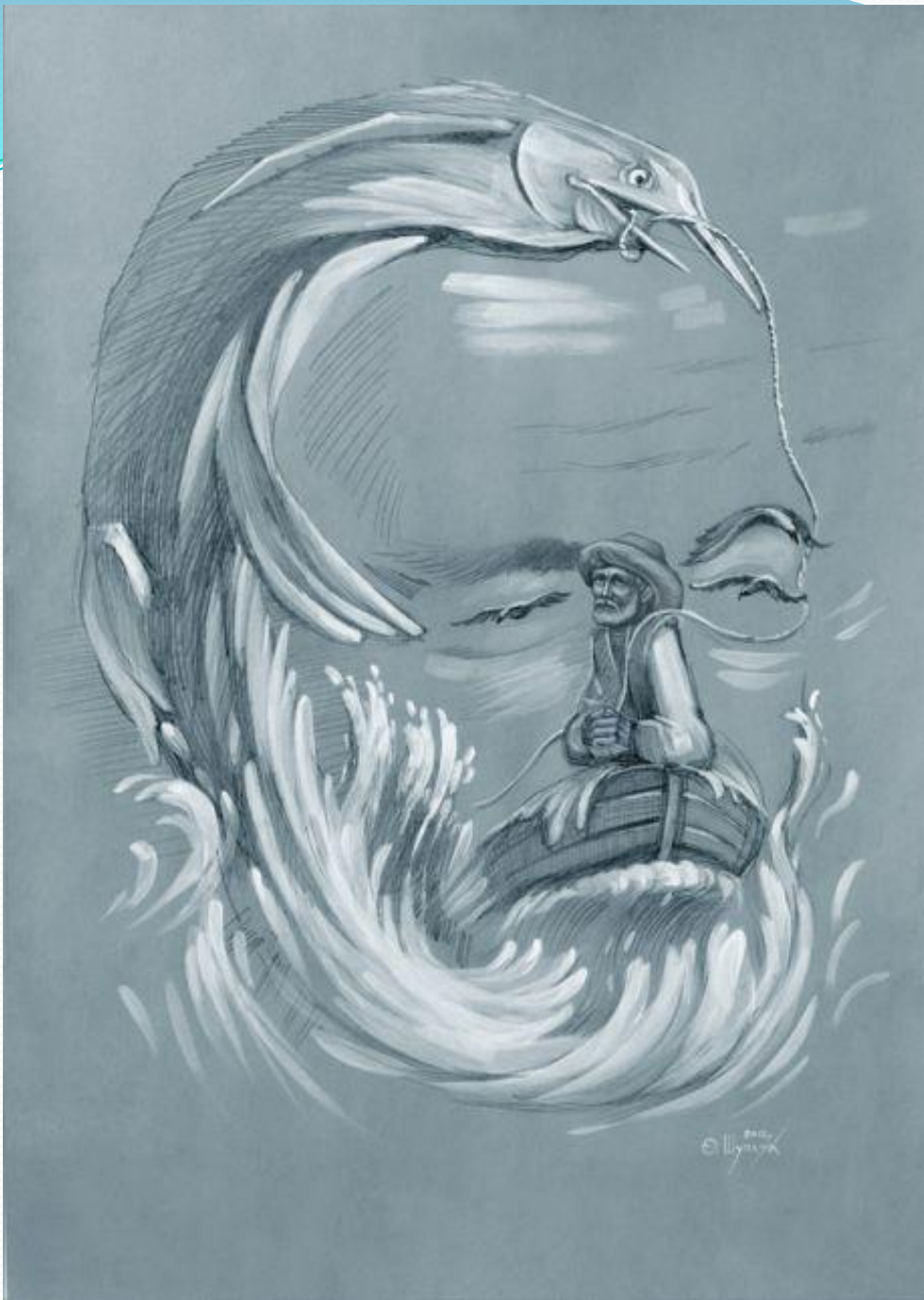

Захоплюючись творами
Хемінгуея,
український художник О.
Шупляк
створив ряд картин

Шупляк Олег

Сніги Кіліманджаро, **2015**

Шупляк Олег

"Старий і велика рибина",
2012

**Твори Е.Хемінгуея
називають**

**“підручниками для
справжніх чоловіків”**

ЛЮДИНА

Гармонія

Гуманізм

Гідність

Мудрість

Стійкість

Оптимізм

Сила волі

Мужність

Чесць

Витривалість

Твори Хемінгуея допоможуть і вам зійти на найвищу вершину — ЛЮДИНА

“ЗНАЙДИ ЗАЙВЕ!”

В ЯКИХ КРАЇНАХ НЕ БУВАВ Е.ХЕМІНГУЕЙ?:

- *Англія*
- *США*
- *Іспанія*
- *Італія*
- *Фінляндія*
- *Франція*
- *Україна*
- *Куба*
- *Країни Африки*

“ЗНАЙДИ ЗАЙВЕ!”

ТВОРИ Е.ХЕМІНГУЕЯ:

- «Старий і море»
- «Майстер і Маргарита»
- «Фієста»
- «Чума»
- «Прощавай, зброє»
- «Перевтілення»
- «По кому подзвін»

ПОВІСТЬ –ПРИТЧА

“СТАРИЙ І МОРЕ” (1952)

ПРИГАДАЙТЕ!

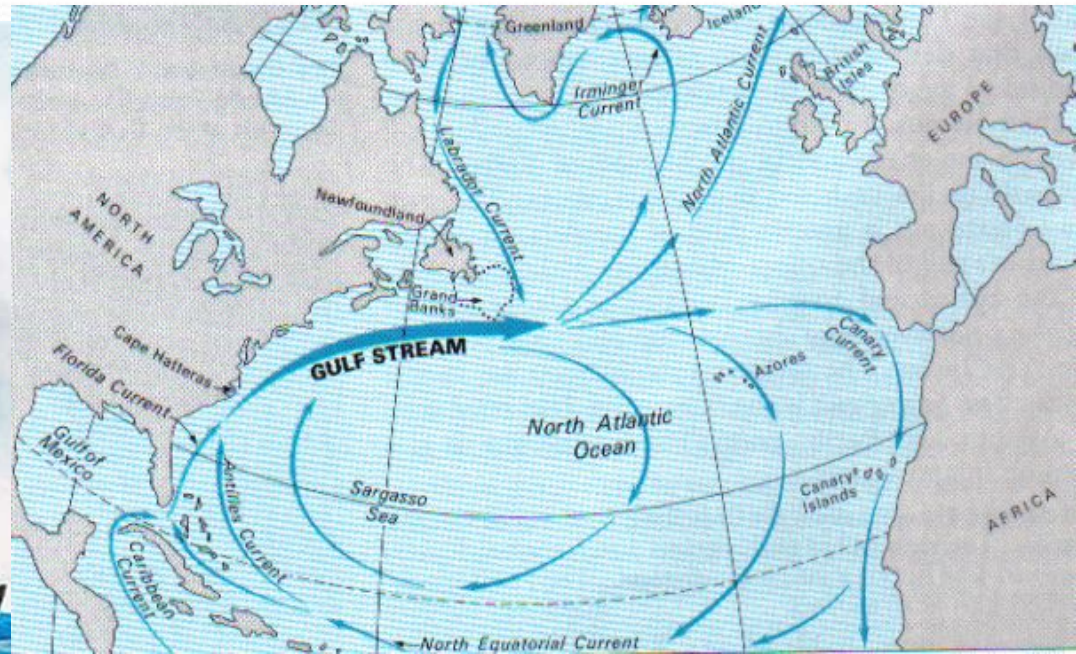
СЛОВНИКОВА РОБОТА

- **ЩО ТАКЕ “ПОВІСТЬ”?**
- **ЩО ТАКЕ “ПРИТЧА”?**
- **ЩО ТАКЕ “СИМВОЛ”?**

Історія створення повісті «Старий і море»

Навесні 1936 року Е.Хемінгуей опублікував в журналі «Ескавей» нарис «На голубій хвилі» про епізод риболовлі в Гольфстрімі.

В основу оповіді покладено реальний випадок із життя кубинця, який близько 80 днів рибалив біля берегів Гавани. Йому пощастило піймати гігантську рибину - марліна, яка довго тягла за собою човен, але так і не вдалося доставити її до берега. Коли його знайшли, здобич розшматували акули, а сам рибалка дуже горював.

З історії створення повісті

Прототипом головного героя повісті став кубинський рибалка Грегоріо Фуентос, який дожив до 104 років

A painting of a beach scene. In the foreground, a large, dark fish is laid out on a wooden pier or structure. Several people are visible in the background, some standing on the pier and others on the beach. The scene is set against a bright, hazy sky, suggesting a sunny day. The overall style is that of a classic oil painting.

Саме цю історію Хемінгуей збагатив новими деталями, глибоким життєвим і філософським змістом.

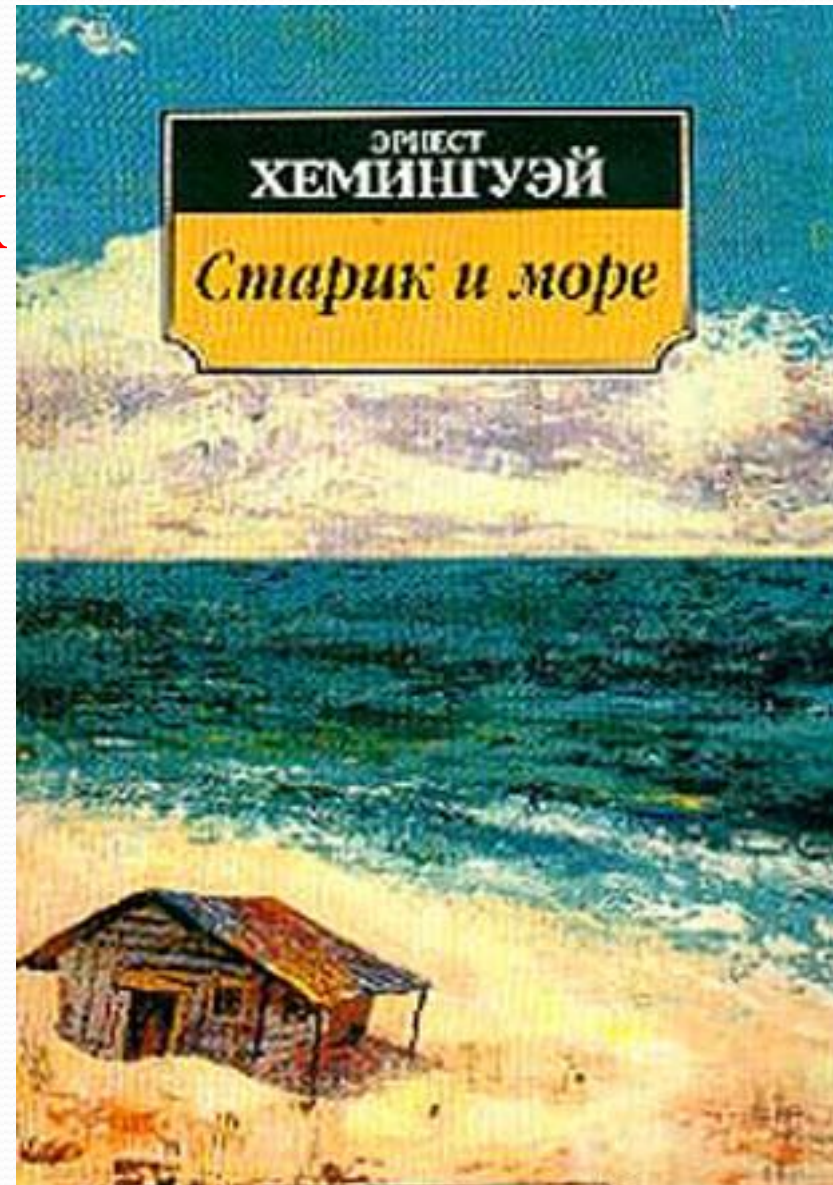
- Але між нарисом і повістю пролягло довгих чотирнадцять років.
- Повість була надрукована у вересні 1952р. на сторінках журналу “Life”.

2017 рік-ювілейний-повісті виповнюється 65 років

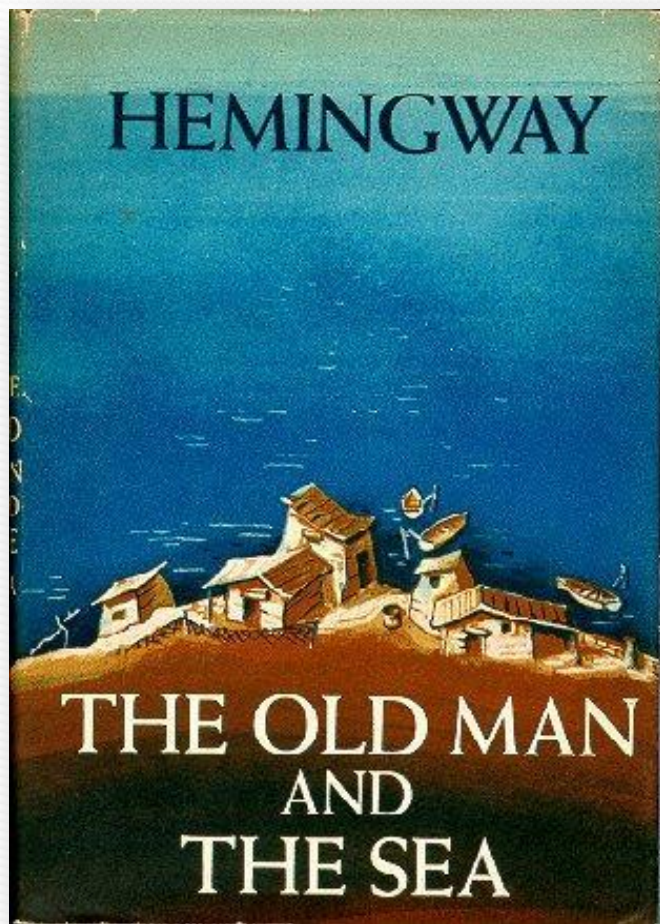

ТВІР «СТАРИЙ І МОРЕ» МАВ НЕЧУВАНИЙ УСПІХ

Тираж у кількості
5 мільйонів 435 тисяч
примірників
розпродався
за 48 годин

твір всього життя - повість "Старий і море" відзначено найвищою нагородою – Нобелівською премією у **1954** році.

Як ви думаєте, чи дають Нобелівську премію за просту розповідь про риболовлю?

1-буденний, 2 –

СИМВОЛІЧНИЙ,

реалістичний(буденний) рівень розповіді
покропово стає символічно-притчевим

Повість збудована за “ефектом айсберга”

Ефект айсберга - стилістичний прийом, коли читачеві відводиться роль «співавтора», який самостійно осягає підтекст.

**“ВЕЛИЧ РУХУ АЙСБЕРГА В ТОМУ, ЩО ВІН ЛИШЕ НА ОДНУ
ВОСЬМУ ЗДІЙМАЄТЬСЯ НАД ВОДОЮ” Е. ХЕМІНГУЕЙ**

An iceberg floating in the ocean. The tip of the iceberg is above the water surface, and the much larger part is submerged below. A white arc highlights the submerged part. A horizontal white line separates the visible tip from the submerged part. A white line with an arrow points from the fraction '1/8' to the tip of the iceberg.

1/8

Сюжет – поєдинок
Сантьяго з рибиною

Підтекст

- Притча
- Символи
- Образи
- Проблематика
- Лейтмотив
- Філософія
- Пафос

A landscape photograph showing a bright sun in a clear blue sky, a mountain silhouette on the horizon, and a large, dark iceberg floating in the water. The iceberg is partially submerged, with its tip visible above the surface and a much larger, inverted portion below. The water is calm, reflecting the sky and the iceberg.

**Конкретний план – розповідь про
пригоду з життя рибалки**

**Підтекст –
філософське осмислення долі
людини, сенсу буття у всесвіті**

Проблематика повісті

- Людина і природа : людина – частина Всесвіту, частина природи.
- Людина і суспільство: сенс її існування у гармонії з собою та суспільством, досягнення поставленої мети

Сюжетный ланцюжок

Сюжет повісті «Старий і море»

<i>основні події твору:</i>		<i>осмислення подій в реальному житті</i>
1. Старий 84 дні підряд не може зловити рибу	—	1. Принизливе становище людини-невдахи
2. Старий у морі прагне спіймати рибу	—	2. Пошук людиною удачі
3. Старий зловив рибу і три дні намагається її втримати	—	3. Перемогу важко здобути, а ще важче її втримати
4. Старий повертається додому як переможець чи переможений?	—	4. Філософія здобутків і втрат людини. Повернення статусу успішної людини

Образ старого Сантьяго

Старий за віком, самотній, звичайний рибалка. Виснажений, безталанний, невдаха.

Сантьяго

Досвідчений
рибалка

Сміливий

Відчайдушний

Поважає Всесвіт

Щирий

Переможений

Оптиміст

ЛЮДИНА

Незвичайний

Безталанний

Витривалий

Самотній

Любить хлопця

Переможець

**ВІРА У ПЕРЕМОГУ – ЦЕ ШЛЯХ ДО
ПЕРЕМОГИ!**

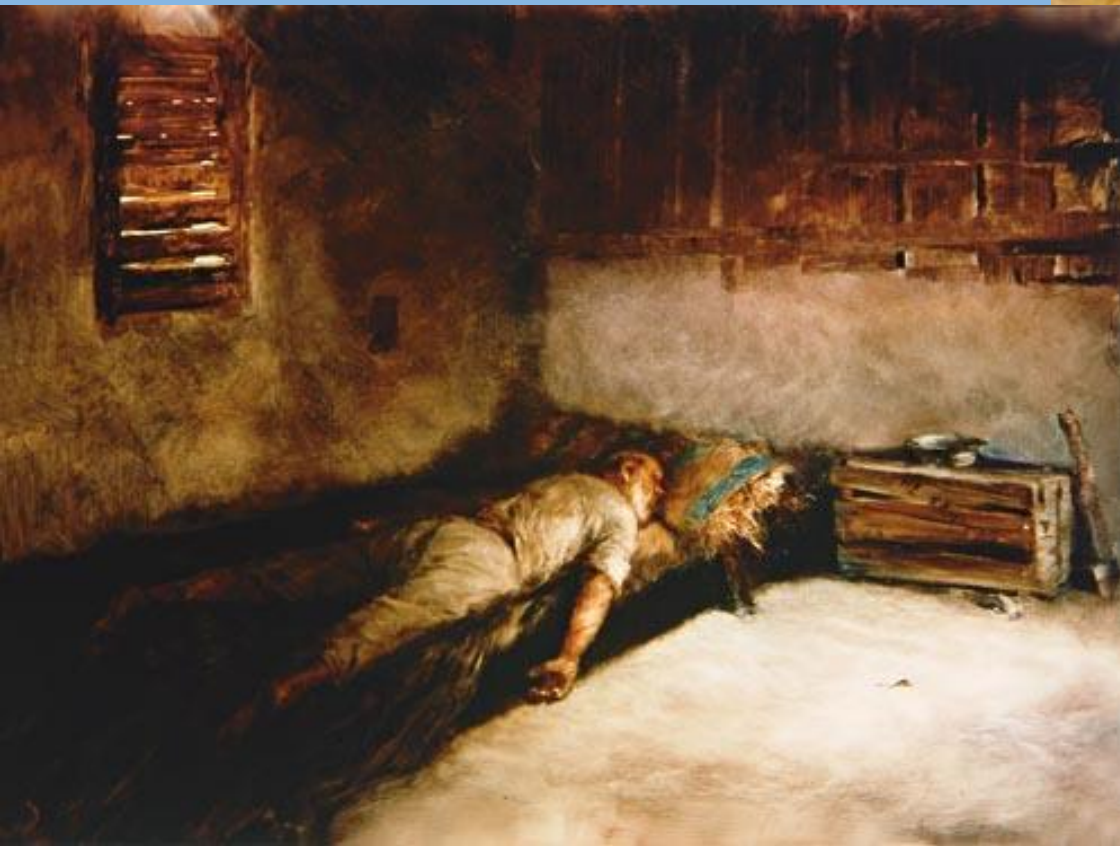

**Як можна пояснити фінал твору?
Чому старому знову сняться?...**

ХТО Ж ВІН? ПЕРЕМОЖЕЦЬ ЧИ ПЕРЕМОЖЕНИЙ?..

перемога? ...чи поразка?

У РОЗВ'ЯЗЦІ ПОВІСТІ ЗВУЧИТЬ ДУМКА,

ЩО ЖИТТЯ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ:

СТАРИЙ ОТРИМАВ ПЕРЕМОГУ

НАД ДОЛЕЮ, ЗДІЙСНИВ МРІЮ

ОБРАЗИ - СИМВОЛИ ПОВІСТІ

персонаж

- ✓ старий Сантьяго
- ✓ море
- ✓ хлопчик Маноліно
- ✓ рибина
- ✓ акули
- ✓ жителі селища
- ✓ сон старого, леви
- ✓ природа
- ✓ туристи

СИМВОЛ

Бліц -турнір “Так - ні?”

1. Старому рибалці не щастило в морі 82 дні.
2. Батьки Маноліно з радістю відпускали його в море із Сантьяго.
3. З іншим рибалкою хлопець у перший тиждень зловив 3 рибини.
4. У старого і хлопчика було спільне захоплення – футбол.
5. На 85-й день старий пішов у море з Маноліно.
6. Велика риба тягла старого у відкрите море.
7. Старий мав з собою у човні воду і хліб.
8. Старий боровся з рибиною 2 дні?
9. Старий перемиг рибу і затягнув її в човен.
10. Сантьяго відбився від цілої зграї акул.
11. Скелет рибини мав довжину 18 футів (близько 5 м 49см)
12. Повернувшись додому, старий заснув. Йому снилися акули.

У КОЖНОГО З НАС Є МРІЯ,
ЯК І У СТАРОГО САНТЬЯГО.

ЯК ЗДІЙСНИТИ СВОЮ МРІЮ
(за повістю Е. Хемінгуея «Старий і море»)?...

“Мікрофон”

На мою думку, щоб “бути переможцем”, здійснити
свою мрію, досягти поставленої мети **ТРЕБА...**

підводячи підсумок заняття

чи запам'ятали ви

- новаторський характер прози Е.Хемінгуея
- що таке “принцип айсберга”?
- основні твори

навчилися

- аргументувати свою точку зору, підтверджувати прикладами і цитатами з тексту

Домашнє завдання

АНАЛІЗУВАТИ ЗМІСТ НИЖНЬОЇ ЧАСТИНИ «АЙСБЕРГА»
(ПІДТЕКСТ):

- охарактеризувати притчевість повісті
- розкрити символіку образів повісті, заповнити таблицю,
- пояснити філософський зміст повісті «Старий і море».

ВИ
вирушаєте
у бурхливе
життєве
море

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

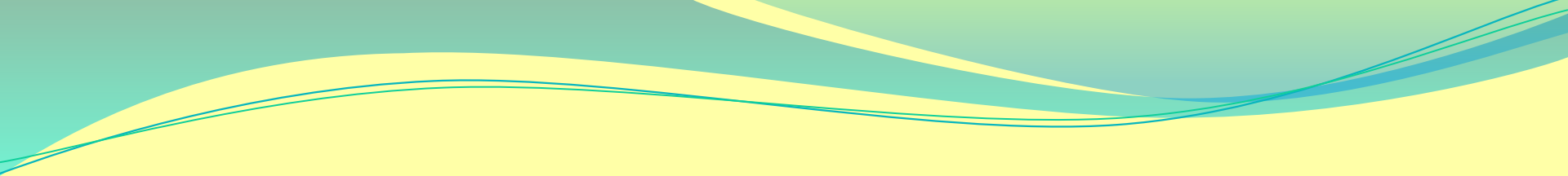
Будуть і
хвилі
зневіри, і
труднощі
можуть
здолати...

**«Людину можна знищити,
але перемогти її неможливо»**

бо

“Людина народжується не для поразки”

Е. Хемінгуей

**Бажаю успіхів у
ЖИТТЄВОМУ плаванні!**

**Дякую
за увагу!**